

Krzysztof Kamiński

UŚWIĘCAJĄCE ZADANIE KOŚCIOŁA W KODEKSIE PRAWA KANONICZNEGO Z 1983 ROKU. WYBRANE ASPEKTY

Wprowadzenie

Zgodnie z ostatnim kanonem Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r., zbawienie dusz „zawsze winno być w Kościele najwyższym prawem” (kan. 1752, KPK/83)¹. To właśnie troska o zbawienie dusz implikuje w Kościele realizację misji nauczania, uświęcania i rządzenia. Celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie miejsca uświęcającego zadania Kościoła w KPK/83 oraz wybranych regulacji prawnych dotyczących tego zagadnienia. Ma to wymiar praktyczny, bowiem w dobie współczesnej Kościół jest często postrzegany na sposób czysto doczesny. Dlatego też nieustannie trzeba przypominać, że celem Jego działalności jest kontynuacja dzieła zbawczego zapoczątkowanego przez Jezusa Chrystusa.

1. Miejsce uświęcającego zadania w porządku prawnym Kościoła

W KPK/83, w księdze IV zatytułowanej „Uświęcające zadanie Kościoła” (kan. 834-1253) została ukazana w aspekcie prawnym kościelna misja uświęcania. Tytuł tej księgi jawi się jako zupełnie nowy, ponieważ w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1917 r. nie było odrębnej księgi traktującej o tym zagadnieniu. Związane jest to z inną koncepcją ustawodawcy, który zastosował odmienne kryterium podziału niż w poprzednim Kodeksie. W prawodaw-

---

Ks. mgr lic. KRZYSZTOF KAMIŃSKI, doktorant w Katedrze Kościelnego Prawa Procesowego, Małżeńskiego i Karnego oraz Katolickich Kościołów Wschodnich, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; adres do korespondencji: Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin, Polska; e-mail: ksiadzkrzysztof@interia.pl; <https://orcid.org/0000-0002-5579-232X>

¹ *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus* (25.01.1983), AAS 75 (1983), pars II, s. 1-317; tekst polski: *Kodeks Prawa Kanonicznego*, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Poznań 1984 [dalej: KPK/83].

stwie z 1917 r. bowiem materiał paralelny zawarty był w III księdze o tytule „De rebus” (o rzeczach), a więc w prawie rzeczowym. Zastosowanie takiego podziału związane było z wykorzystaniem rzymskiej triady: *personae* (osoby) – *res* (rzeczy) – *actiones* (działania, skargi) [Pawluk 2010, 319; Krukowski i Krzywda 2011, 13]. W KPK/83 użyto natomiast podziału zaczerpniętego z teologicznej myśli trzech zadań Chrystusa i Kościoła, zawartego w doktrynie Soboru Watykańskiego II. Zgodnie z nauczaniem soborowym, Kościół w imieniu Chrystusa wypełnia nieprzerwanie od początku swego istnienia powierzoną mu misję pasterską. Czyni to w formie trzech nierozłącznie związanych ze sobą zadań: nauczania, uświęcania i rządzenia². Stąd po księdze III KPK/83 zatytułowanej „Nauczycielskie zadanie Kościoła” ustawodawca konsekwentnie w księdze IV zajmuje się uświęcającym zadaniem Kościoła [Krukowski i Krzywda 2011, 13].

Zadanie uświęcania, które realizowane jest w Kościele i przez Kościół, dotyczy wielorakich płaszczyzn: teologicznej, pastoralnej, liturgicznej oraz prawnej. Perspektywa prawnicza analizowana w niniejszym artykule jest autonomiczna zarówno pod względem merytorycznym, jak i metodologicznym. Jako pierwsze zagadnieniem uświęcania Kościoła zajmują się teologia dogmatyczna i moralna. Korzystają one bowiem z prawd objawionych i wskazują na moralne konsekwencje, będące źródłem norm prawnych. Teologia pastoralna również ma swój udział w pojmowaniu zadania uświęcania Kościoła, ponieważ relacje prawne w Kościele mają związek z dobrami duchowymi, zapewniającymi zbawienie. Są nimi: słowo Boże, sakramenty oraz wspólnota hierarchiczna, poprzez którą wyraża się i realizuje aktywność pastoralna Kościoła. Zdecydowanie należy podkreślić, iż działalność związana z misją uświęcającą Kościoła jest ściśle powiązana z liturgiką, która zajmuje się regulowaniem publicznego sprawowania kultu Bożego. Jednak przedmiot regulacji prawa liturgicznego ma zdecydowanie węższy zakres niż w przypadku prawa kanonicznego, które obejmuje również środki pozaliturgiczne, takie jak: modlitwy kościelne czy osobiste praktyki pokutne wy-

---

² Sacrosanctum Concilium Oecumenicum Vaticanum II, *Constitutio dogmatica de Ecclesia Lumen gentium* (24.11.1964), AAS 57 (1965), s. 5-71 [dalej: LG]; tekst polski w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Pallottinum, Poznań 2002, s. 104-66, nr 21; Tenże, *Decretum de pastoralii episcoporum munere in Ecclesia Christus Dominus* (28.10.1965), AAS 58 (1966), s. 673-701 [dalej: CD]; tekst polski w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, s. 236-58, nr 12-16.

nikające z pobożności ludowej [Pighin 2006, 17-48; Krukowski i Krzywda 2011, 13-14].

Mimo to, że przepisy prawne zawarte w księdze IV odnoszą się do czynności liturgicznych, to nie wyczerpują całego zakresu prawa liturgicznego. Trzeba raczej traktować je jako selektywny zbiór norm prawa liturgicznego. Dotyczą one zarówno sakramentów, jak również innych aktów kultu Bożego realizowanych w Kościele. Nadto nadmienić należy, zgodnie z definicją kan. 2 KPK/83, że normy prawa liturgicznego w większości uregulowane są w księgach liturgicznych [Krukowski i Krzywda 2011, 14; Lombardía 2011, 67]. Oczywistym jest, że prawo kanoniczne nie może objąć w całości zadania uświęcania, ponieważ ma ono wymiar nadprzyrodzony. Z drugiej strony nie można go wypełnić poza porządkiem prawnym Kościoła lub tym bardziej na przekór ustalonemu porządkowi.

Biorąc pod uwagę omawiane wyżej założenia, ustawodawca kościelny zawarł w księdze IV normy prawne dotyczące zagadnień związanych z uświęcającym zadaniem Kościoła i ujął je w 420 kanonach, z czego pierwsze sześć to tzw. kanony wstępne, natomiast pozostałe normy podzielone zostały na trzy części. Kan. 834-839 KPK/83, a więc kanony wstępne, to normy ogólnie regulujące niezbędne zasady i wyjaśnienia, których źródło znajduje się w teologicznych przesłankach zaczerpniętych z inspiracji i doświadczeń Soboru Watykańskiego II [Szafrowski 1986, 93; Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 55; Krukowski i Krzywda 2011, 14]. W części I zatytułowanej „Sakramenty” (kan. 840-1165 KPK/83) bardzo szczegółowo zostały zawarte normy odnoszące się do całości zagadnień traktujących o siedmiu sakramentach świętych [Szafrowski 1986, 93, 101; Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 55; Pawluk 2010, 322; Krukowski i Krzywda 2011, 14]. Część II pod tytułem „Pozostałe akty kultu Bożego” (kan. 1166-1204 KPK/83) zawiera normy nieuregulowanych dotychczas aktów kultu Bożego [Szafrowski 1986, 93; Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 55]. Trzecią, a zarazem ostatnią część IV księgi, ustawodawca zatytułował „Miejsca i czasy święte” (kan. 1205-1253 KPK/83). Sprecyzował w niej zasady dotyczące spraw i warunków mających bezpośredni związek z aktami kultu Bożego [Szafrowski 1986, 93; Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 55].

W celu dobrego zrozumienia kryteriów, których prawodawca użył stanowiąc normy prawne odnoszące się do uświęcającego zadania Kościoła, nale-

ży skorzystać z kan. 2 KPK/83, który jasno stwierdza: „Kodeks zazwyczaj nie określa obrzędów, jakie należy zachować w sprawowaniu czynności liturgicznych”. Obok tego postanowienia warto sięgnąć również do normy zawartej w kan. 838 § 1-4 KPK/83, gdzie wymienia się te podmioty, które są kompetentne do regulacji zasad i wydawania koniecznych norm liturgicznych. Są nimi: Stolica Apostolska oraz biskup diecezjalny i Konferencja Episkopatu, zgodnie z przepisami prawa. Stolica Apostolska kieruje liturgią w całym Kościele, odpowiada za wydawanie ksiąg liturgicznych i zatwierdza ich przekład na języki narodowe. Czuwa również, aby liturgiczne zarządzenia wszędzie były przestrzegane i respektowane. Konferencja Episkopatu natomiast ma za zadanie przygotowywać tłumaczenie ksiąg liturgicznych na języki narodowe i wydawać je po zatwierdzeniu przez Stolicę Apostolską. Biskup diecezjalny w Kościele partykularnym, w którym sprawuje władzę, odpowiada z kolei za wydawanie w sprawach liturgicznych norm obowiązujących wiernych podlegających jego pieczy [Szafrowski 1986, 99-100; Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 59-60; Pawluk 2010, 321; Tejero 2011, 646-49]. Trosce ordynariuszy miejsca powierza się odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów Kościoła w realizowaniu pobożnych i świętych praktyk społeczności dążącej do zbawienia (kan. 839 § 2 KPK/83) [Szafrowski 1986, 100; Pawluk 2010, 321; Tejero 2011, 649]. Zabrania się wszystkim pozostałym, nawet kapłanom, na własną rękę czegokolwiek w liturgii dodawać, ujmować lub zmieniać³.

Konkludując, można dojść do wniosku, że ustawodawca w księdze IV ograniczył się do wskazania warunków wymaganych do godziwości oraz ważności funkcji i aktów potrzebnych przy realizacji kultu Bożego, do określenia materii i formy w sprawowaniu sakramentów i sakramentaliów oraz koniecznych zasad moralno-prawnych odnoszących się do szafarzy, celem właściwego ich sprawowania oraz szafowania w zakresie posługi uświęcania [Krukowski i Krzywda 2011, 14].

---

³ Tenże, *Constitutio de sacra liturgia Sacrosanctum Concilium* (04.12.1963), AAS 56 (1964), s. 97-138 [dalej: SC]; tekst polski w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, s. 48-78, nr 22 [Szafrowski 1986, 100].

2. Szczególne znaczenie liturgii w uświęcającym zadaniu Kościoła

Uświęcające zadanie Kościoła jest zwane także posługą kapłańską, ponieważ wspólnota Ludu Bożego jest ludem kapłańskim. Zgodnie z nauczaniem Soboru Watykańskiego II liturgię uważa się „za wypełnianie kapłańskiej funkcji Jezusa Chrystusa. W niej przez znaki dostrzegalne wyraża się i w sposób właściwy dla poszczególnych znaków dokonuje uświęcenie człowieka, a Mistyczne Ciało Jezusa Chrystusa, to jest Głowa ze swymi członkami, sprawuje pełny kult publiczny” (SC 7; kan. 834 § 1 KPK/83) [Pawluk 2010, 320; Tejero 2011, 642]. W celebracji liturgicznej jednoczy się więc działanie Chrystusa z działaniem Kościoła. Tę myśl wyraża KPK/83: „Zadanie uświęcania wypełnia Kościół w szczególny sposób przez świętą liturgię, która też jest sprawowaniem kapłańskiego zadania Jezusa Chrystusa; w niej poprzez znaki widzialne ukazuje się i w sposób właściwy każdemu dokonuje się uświęcenie ludzi, a także przez Mistyczne Ciało Jezusa Chrystusa, to znaczy Jego Głowę i członki, jest sprawowany cały publiczny kult Boży” (kan. 834 § 1 KPK/83).

Sobór, wskazując na powszechne powołanie do świętości, zobowiązuje wszystkich wiernych do uczestnictwa w zadaniu uświęcania. Główną rolę odgrywają w nim biskupi, których wspomagają prezbiterzy i diakoni. Również wierni świeccy uczestniczą w posłudze uświęcenia przez spełnianie obowiązków chrześcijańskich (LG 39-42). Potwierdza to kan. 835 § 1 KPK/83, stwierdzając, że zadanie uświęcenia wypełniają biskupi, którzy są głównymi szafarzami Bożych tajemnic, a także promotorami i stróżami życia liturgicznego w powierzonym im Kościele partykularnym (LG 26; CD 2-3, 41; kan. 387 KPK/83) [Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 56; Pawluk 2010, 320; Krzywda 2011, 17; Guitérrez 2011, 351-52; Tejero 2011, 643; Dyduch 2014, 34]. Pod przewodnictwem biskupów w wykonywaniu misji uświęcania uczestniczą prezbiterzy, którzy są konsekrowani do sprawowania kultu Bożego i uświęcania wiernych (kan. 835 § 2 KPK/83; LG 28, 41; CD 15) [Szafrowski 1986, 97; Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 56; Pawluk 2010, 320; Krzywda 2011, 17; Tejero 2011, 644; Dyduch 2014, 34]⁴.

---

⁴ Tenże, *Decretum de presbyterorum ministerio et vita Presbyterorum ordinis* (07.12.1965), AAS 58 (1966), s. 991-1024; tekst polski w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekrety, deklaracje*, s. 478-507, nr 7.

Udział w tym dziele mają również diakoni (kan. 835 § 3 KPK/83) [Szafrowski 1986, 97; Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 56; Pawluk 2010, 320; Krzywda 2011, 18; Tejero 2011, 644; Dyduch 2014, 34] i wierni świeccy (kan. 835 § 4 KPK/83) [Szafrowski 1986, 97; Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 56; Leszczyński 2000, 334-36; Pawluk 2010, 320; Krzywda 2011, 18; Tejero 2011, 644; Dyduch 1985, 16-28; Tenże 2014, 34]. Należy dodać, że szczególnych zadań uświęcających podejmują się rodzice, gdy prowadzą życie małżeńskie w duchu chrześcijańskim i po katolicku wychowują swoje potomstwo [Stawniak 1993, 121-36].

W kulcie liturgicznym główne miejsce zajmują sakramenty, które łączą Lud Boży z Chrystusem. Ustawodawca w KPK/83 podkreśla: „Sakramenty Nowego Testamentu, ustanowione przez Chrystusa i powierzone Kościołowi, jako czynności Chrystusa i Kościoła, są znakami oraz środkami, przez które wyraża się i wzmacnia wiara, oddawany jest Bogu kult i dokonuje się uświęcenie człowieka. Z tej to racji w najwyższym stopniu przyczyniają się do wprowadzenia, umocnienia i zmanifestowania kościelnej wspólnoty. Dlatego w ich sprawowaniu święci szafarze oraz pozostali wierni winni okazać najwyższy szacunek i należną pilność” (kan. 840 KPK/83).

O publicznym kulcie Bożym można mówić dopiero wówczas, gdy zostają wypełnione trzy istotne elementy: po pierwsze, gdy jest sprawowany zgodnie z intencją Kościoła i w jego imieniu; po drugie – przez osoby prawnie do tego wyznaczone oraz po trzecie – z zastosowaniem czynności potwierdzonych przez kompetentną władzę kościelną. Udział w nim dokonuje się poprzez włączanie się członków Kościoła w świętą liturgię, podczas której za pomocą sakramentalnych znaków w sposób rzeczywisty i pełny uczestniczą oni w tajemnicy zbawienia. Dopiero bowiem poprzez należyte wypełnienie kultu Bożego dokonuje się proces zjednoczenia konkretnych ludzi z Chrystusem jako Głową Kościoła oraz pozostałymi członkami Ludu Bożego. Przez takie uczestnictwo wiernych urzeczywistnia się ich uświęcenie, jak również uświęcenie całego Kościoła, przez co uwielbia się Boga, a więc sprawowany jest pełny publiczny kult Boży. Jak zauważył prawodawca, należy postawić znak równości między publicznym kultem Bożym a liturgią (LG 1; SC 7; kan. 834 § 2 KPK/83) [Szafrowski 1986, 57; Pawluk 2010, 320; Krzywda 2011, 16; Tejero 2011, 642]. Czynności liturgiczne nie są czynnościami prywatnymi, ale uroczystymi obrzędami Kościoła, który nazy-

wany jest „sakramentem jedności” (kan. 837 § 1 KPK/83) [Sztafrowski 1986, 98; Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 57; Pawluk 2010, 320; Krzywda 2011, 19-20; Tejero 2011, 645-46]. Zgodnie ze swoją naturą czynności liturgiczne – gdy jest to tylko możliwe – powinny być odprawiane we wspólnocie, a więc z udziałem wiernych, zakładając ich czynne uczestnictwo (kan. 837 § 2 KPK/83) [Sztafrowski 1986, 98; Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 58; Pawluk 2010, 320; Krzywda 2011, 19-20; Tejero 2011, 646; Mazur 2020, 97-99].

3. Miejsca i czasy święte

Kościół przez szczególne poświęcenie czy błogosławieństwo przeznaczają niektóre miejsca do sprawowania kultu Bożego i pobożności wiernych, nazywając je świętymi. Są to: kościoły, kaplice, sanktuaria, ołtarze i cmentarze. Mają one być przystosowane do sprawowania liturgii i ułatwiać wiernym czynny w niej udział. Należy ich używać zgodnie z przeznaczeniem. Dlatego też miejsca te powinny być poświęcone lub pobłogosławione, stosownie do przepisów zawartych w księgach liturgicznych. Sam fakt celebrowania w danym miejscu aktów kultu nie czyni z niego miejsca świętego. Decyduje o tym wyłącznie przeznaczenie na cele kultu lub pochówku przez kompetentną władzę oraz poświęcenie lub błogosławieństwo. Wtedy nie powinno się go używać do celów świeckich, a dokonanie w nim aktów przeciwnych jego świętości stanowiłoby profanację, czyli zbezczeszczenie (kan. 1205-1243 KPK/83) [Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 376-93; Pawluk 2010, 407-23; Krukowski 2011, 428-61; Martín de Agar 2011, 898-920; Dyduch 2014, 36; Syczewski 2010, 182; Tenże 2019, 14-23; Saj 2012, 89-104].

W ramach uświęcającego zadania, dla pobudzenia kultu Bożego i pobożności, Kościół ustanowił również czasy święte, które mają pomagać wiernym w osiągnięciu zbawienia. KPK/83 rozróżnia w tym względzie dni świąteczne i dni pokuty. Wśród dni świątecznych już od początku istnienia Kościoła szczególną rolę odgrywa niedziela, zwana „dniem Pańskim”. Dni świąteczne nakazane (*de praecepto*) są związane z dwoma obowiązkami: uczestnictwa we Mszy świętej oraz powstrzymania się od prac niekoniecznych. Dniami pokuty zaś są wszystkie piątki i okres Wielkiego Postu (kan. 1244-1253 KPK/83) [Hemperek, Góralski, Przytuła, i in. 1986, 410-29; Pawluk

2010, 424-28; Krukowski 2011, 461-76; Martín de Agar 2011, 921-27; Dyduch 2014, 36; Tenże 2016, 49-63; Mierzejewski 2014, 65-88].

Podsumowanie

KPK/83 reguluje potrójną misję Kościoła: nauczycielską, uświęcającą i pasterską. Dzięki temu pomaga w osiągnięciu doskonałości chrześcijańskiej, a tym samym zbawienia. We wspólnocie Ludu Bożego wykonywanie misji uświęcania jest powiązane z misją nauczania i rządzenia. Stąd kodeksowe unormowanie uświęcającego zadania Kościoła służy realizacji podstawowej zasady: *Salus animarum suprema lex*. Prawodawca kościelny przypomina wszystkim wiernym, że „mają prawo otrzymywać pomoce od swoich pasterzy z duchowych dóbr Kościoła, zwłaszcza zaś Słowa Bożego i sakramentów” (kan. 213 KPK/83). Temu uprawnieniu wiernych odpowiada tym samym obowiązek duchownych dotyczący udzielania wiernym pomocy w korzystaniu z duchowych dóbr Kościoła [Wierzbicki 2016, 152].

PIŚMIENNICTWO

- Dyduch, Jan. 1985. „Udział świeckich w kulcie liturgicznym w świetle Kodeksu Prawa Kanonicznego.” *Ruch Biblijny i Liturgiczny* 38, nr 1:16-28.
- Dyduch, Jan. 2014. „Rola Kodeksu Prawa Kanonicznego 1983 w realizowaniu misji Kościoła.” *Prawo Kanoniczne* 57, nr 1:23-37.
- Dyduch, Jan. 2016. „Obchodzenie czasów świętych w Polsce – aktualny stan prawny.” *Ruch Biblijny i Liturgiczny* 69, nr 1:49-63.
- Guitérrez, José L. 2011. „Księga II: Lud Boży. Część I: Wierni. Część II: Hierarchiczny ustrój Kościoła (kan. 294-411).” W *Codex Iuris Canonici. Kodeks Prawa Kanonicznego. Komentarz. Powszechne i partykularne ustawodawstwo Kościoła katolickiego*, edycja polska na podstawie wydania hiszpańskiego, Piotr Majer, 274-370. Kraków: Wolters Kluwer Polska.
- Hemperek, Piotr, Wojciech Góralski, Franciszek Przytuła, i in. 1986. „Księga IV. Uświęcające zadanie Kościoła.” W *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r. T. 3: Księga III. Nauczycielskie zadanie Kościoła. Księga IV. Uświęcające zadanie Kościoła*, red. Piotr Hemperek, i in., 52-429. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL.
- Krukowski, Józef. 2011. „Księga IV: Uświęcające zadanie Kościoła. Część III: Cza-sy święte (kan. 1244-1253).” W *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego. T. III/2: Księga IV. Uświęcające zadanie Kościoła*, red. Józef Krukowski, 461-76. Poznań: Pallottinum.

- Krukowski, Józef, i Józef Krzywda. 2011. „Uświęcające zadanie Kościoła.” W *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*. T. III/2: *Księga IV. Uświęcające zadanie Kościoła*, red. Józef Krukowski, 13-14. Poznań: Pallottinum.
- Krzywda, Józef. 2011. „Księga IV: Uświęcające zadanie Kościoła. Część I: Sakramenty (kan. 834-896).” W *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*. T. III/2: *Księga IV. Uświęcające zadanie Kościoła*, red. Józef Krukowski, 15-82. Poznań: Pallottinum.
- Leszczyński, Grzegorz. 2000. „Uczestnictwo wiernych świeckich w posłudze zarządzania, nauczania i uświęcania Kościoła.” *Łódzkie Studia Teologiczne*, 325-36.
- Lombardía, Pedro. 2011. „Księga I: Normy ogólne (kan. 1-34).” W *Codex Iuris Canonici. Kodeks Prawa Kanonicznego. Komentarz. Powszechne i partykularne ustawodawstwo Kościoła katolickiego. Podstawowe akty polskiego prawa wyznaniowego*, edycja polska na podstawie wydania hiszpańskiego, red. Piotr Majer, 67-90. Kraków: Wolters Kluwer Polska.
- Martín de Agar, José T. 2011. „Księga IV: Uświęcające zadanie Kościoła. Część II: Pozostałe akty kultu Bożego. Część III: Miejsca i czasy święte (kan. 1205-1253).” W *Codex Iuris Canonici. Kodeks Prawa Kanonicznego. Komentarz. Powszechne i partykularne ustawodawstwo Kościoła katolickiego. Podstawowe akty polskiego prawa wyznaniowego*, edycja polska na podstawie wydania hiszpańskiego, red. Piotr Majer, 873-927. Kraków: Wolters Kluwer Polska.
- Mazur, Karolina. 2020. „Obowiązek zaradzania potrzebom Kościoła w zakresie sprawowania kultu Bożego (kan. 222 § 1 KPK).” *Annales Canonici* 16, nr 2:91-108.
- Mierzejewski, Krzysztof. 2014. „Obowiązek uczestnictwa we Mszy świętej w niedzielę i święta nakazane.” *Prawo Kanoniczne* 57, nr 4:65-88.
- Pawluk, Tadeusz. 2010. *Prawo kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II*. T. 2: *Lud Boży, jego nauczanie i uświęcanie*. Olsztyn: Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne.
- Pighin, Bruno F. 2006. *Diritto sacramentale*. Venezia: Marcianum Press.
- Saj, Marek. 2012. „Poświęcanie i błogosławienie miejsc świętych.” *Prawo Kanoniczne* 55, nr 2:89-104.
- Stawniak, Henryk. 1993. „Udział małżonków – rodziców w kościelnej posłudze uświęcania.” *Prawo Kanoniczne* 36, nr 3-4:121-36.
- Syczewski, Tadeusz. 2010. „Miejsca święte w obowiązującym prawodawstwie Kościoła łacińskiego.” *Warszawskie Studia Teologiczne* 23, nr 2:181-92.
- Syczewski, Tadeusz. 2019. *Miejsca święte według Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku i obowiązującego prawodawstwa Kościoła łacińskiego*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.
- Sztafrowski, Edward. 1986. *Podręcznik prawa kanonicznego*. T. 3. Warszawa: Akademia Teologii Katolickiej.

Tejero, Eloy. 2011. „Księga IV: Uświęcające zadanie Kościoła (kan. 834-896).” W *Codex Iuris Canonici. Kodeks Prawa Kanonicznego. Komentarz. Powszechne i partykularne ustawodawstwo Kościoła katolickiego. Podstawowe akty polskiego prawa wyznaniowego*, edycja polska na podstawie wydania hiszpańskiego, red. Piotr Majer, 641-79. Kraków: Wolters Kluwer Polska.

Wierzbicki, Piotr. 2016. *Współpraca wiernych świeckich z duchownymi w Kościele partykularnym*. Lublin: Towarzystwo naukowe KUL.

Uświęcające zadanie Kościoła w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 roku. Wybrane aspekty

Streszczenie

Kościół zgodnie z poleceniem swojego Założyciela – na podstawie nauczania soborowego – nieprzerwanie realizuje misję pasterską za pomocą trzech ściśle powiązanych ze sobą zadań: nauczania, uświęcania i rządzenia. Zadanie uświęcania zostało prawnie uregulowane w Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku w IV księdze, w kan. 834-1253. Dzielą się one na trzy części, które dotyczą: sakramentów, pozostałych aktów kultu Bożego oraz miejsc i czasów świętych. Uświęcające zadanie Kościoła wyraża się przede wszystkim w liturgicznym kulcie, w którym najistotniejsze miejsce stanowią sakramenty. Prawodawca ograniczył się do wskazania warunków wymaganych do ważności oraz godziwości funkcji i aktów potrzebnych przy realizacji kultu Bożego, do określenia materii i formy w sprawowaniu sakramentów i sakramentaliów oraz koniecznych zasad moralno-prawnych odnoszących się do szafarzy, celem właściwego ich sprawowania oraz szafowania w zakresie posługi uświęcania. Wypełniając powołanie do świętości, każdy wierny zobowiązany jest do uczestnictwa w zadaniu uświęcania. Główną rolę odgrywają w nim biskupi, których wspomagają prezbiterzy i diakoni. Również wierni świeccy uczestniczą w posłudze uświęcania przez spełnianie obowiązków chrześcijańskich.

Słowa kluczowe: uświęcające zadanie Kościoła, liturgia, sakramenty, miejsca święte, czasy święte

The Sanctifying Task of the Church in the 1983 Code of Canon Law. Selected Aspects

Abstract

The Church, in accordance with the command of its Founder – on the basis of the conciliar teaching – uninterruptedly carries out the pastoral mission by means of three closely related tasks: teaching, sanctifying and governing. The task of sanctification is legally regulated in the 1983 Code of Canon Law in Book IV, Canons 834-1253. These are divided into three parts, which deal with: the sacraments, the other acts of divine worship, and holy places and times. The Church's sanctifying task is

expressed primarily in liturgical worship, in which the sacraments have the most prominent place. The legislator has limited himself to indicate the conditions required for the validity and decency of the functions and acts necessary for the exercise of divine worship, to determine the matter and form in the celebration of the sacraments and sacramentals, as well as the necessary moral and legal rules relating to ministers, in order to ensure their proper celebration and administration in the field of the ministry of sanctification. In fulfilling the vocation to holiness, every believer is obliged to participate in the task of sanctification. Bishops, assisted by presbyters and deacons, play a central role. The laypeople also participate in the ministry of sanctification by fulfilling their Christian duties.

Keywords: sanctifying task of the Church, liturgy, sacraments, holy places, sacred times

Information about Author: Rev. KRZYSZTOF KAMIŃSKI, J.C.L., Ph.D. student in the Department of Church Procedural Law, Marriage, Criminal and Eastern Catholic Churches, Faculty of Law, Canon Law and Administration, the John Paul II Catholic University of Lublin; ul. Pieniężnego 22, 10-006 Olsztyn, Poland; e-mail: ksiadzkrzysztof@interia.pl; <https://orcid.org/0000-0002-5579-232X>